

Istoria Jocurilor Olimpice

Jocurile Olimpice, punte peste veacuri

De la geneza olimpiadelor antice, la jocurile olimpice moderne

Dintre cele patru mari jocuri panelenice - numite astfel pentru că la ele participau locuitorii tuturor cetăților grecești - Jocurile Olimpice erau renumite în Grecia Antică. În istoria și cultura umanității nu a existat nici o orânduire, nici un imperiu, nici o filosofie care să fi durat atât cât Jocurile Olimpice antice: 12 secole, neîntrerupt.

Cronologia istorică a poporului grec începe în anul 776 î.Hr., când a fost atestată documentar prima ediție a acestor jocuri. Jocurile Olimpice aveau loc din patru în patru ani și durau cinci zile, începând din prima săptămână cu lună plină după solstițiul de vară. Intervalul dintre două ediții ale jocurilor se numea Olimpiadă. Jocurile se celebrau în onoarea lui Zeus. În cei 1 172 de ani au avut loc 293 de ediții. În anul 394, printr-un edict al împăratului roman Teodosiu I, jocurile sunt desființate. În anul 426, Teodosiu al II-lea ordonă distrugerea edificiilor din Olympia.

Jocurile Olimpice antice se desfășurau în Olympia, locul sacru devenit simbolul vieții grecești. În centrul ei a fost ridicat mărețul templu al lui Zeus, patronul jocurilor, iar în interior, statuia zeului, opera marelui sculptor al antichității, Phidias, devenită una dintre cele șapte minuni ale lumii antice. Alături se afla măslinul sacru, sădit de Hercules, din ramurile căruia se împleteau cununile învingătorilor, simbolul victoriei supreme. În jurul templului s-au ridicat construcțiile palestrelor, gimnaziului, stadionului, hipodromului, a edificiilor administrative, altare și statui închinat zeilor și eroilor jocurilor. Numele învingătorilor, începând cu prima ediție a jocurilor, erau înscrise în Tabelele de onoare, Olimpiada ce urma purtându-le numele. Altarul zeiței Hera a rămas locul în care, și azi, după un ritual neschimbat, se aprinde de la soare flacăra olimpică. Întreg complexul arhitectural, deosebit de

măreț, a fost întregit prin plantații de arbori, porticuri și fântâni cu bazine. În timpul jocurilor veneau aici în pelerinaj peste 40 000 de vizitatori de pe tot întinsul Eladei.

Jocurile Olimpice antice durau cinci zile, dintre care prima și ultima erau consacrate ceremoniilor religioase și premierii; celelalte erau rezervate concursurilor propriu-zise. În prima zi avea loc procesiunea concurenților și depunerea jurământului în templul lui Zeus, în jurul rugului de sacrificiu, în fața senatului elenilor. A doua zi se trăgea la sorți ordinea în care atleții intrau în concurs și începeau întrecerile. În programul jocurilor figurau următoarele întreceri: alergarea, pugilatul, pancrațiul, cursele de care în hipodrom și pentatlonul, o încoronare a jocurilor, învingătorului acestei probe complexe decernându-i-se cel mai valoros premiu.

Admiterea concurenților se făcea după reguli stricte, pregătirea lor reprezentând un lung și riguros proces de antrenament. Erau acceptați doar cetățeni liberi, bărbați de origine grecească, femeile nefiind admise nici ca spectatoare. În preajma începerii jocurilor, concurenții erau supuși unor examene și teste care le dădeau dreptul de a fi trecuți pe listele de concurs. Conducerea jocurilor era încredințată unor magistrați investiți cu un an înainte, care se bucurau de un mare prestigiu: erau îmbrăcați în purpură și purtau coroane de lauri. Învingătorul la Olympia însemna obținerea titlului de erou național, un fel de semizeu. La reîntoarcerea în cetatea de origine, el se bucura de o intrare triumfală, i se compuneau ode, poezii îi închinau versuri, sculptorii îi ridicau statui. Era scutit pe viață de impozite, primea pensii și locuri de onoare la festivități, iar din partea cetății pe care a reprezentat-o la întreceri primea sclavi, vase, cupe de aramă, veșminte și bani.

În secolul I î.Hr. romanii cucereau Grecia. Anii ce au urmat au consemnat declinul Jocurilor Olimpice antice. Împăratul Nero participa la jocuri mistificând rezultatele. Apar atleți profesioniști. Grecii se îndepărtează tot mai mult de gimnaziul și stadionul olimpic, locul lor fiind ocupat de concurenții din Asia Mică, Alexandria și Roma. După edictul lui Teodosiu al II-

lea, invazia vizigoților ce pradă Olympia, cutremurele, doarme în uitare timp de 1 500 de ani.

Declanșarea primei campanii de explorare a Olympiei a avut loc în 1875, la inițiativa germanilor Gustav Hirschfeld și Adolf Botticher. Au urmat alte cinci campanii de săpături și studii arheologice, care au permis scoaterea la lumină a vestigiilor unei lumi apuse. Între anii 1936 și 1966, acțiunea de dezgropare a ruinelor de la Olympia se intensifică, stadionul fiind degajat în întregime. În 1961, Comitetele Naționale Olimpice ale Greciei și Germaniei au inaugurat solemn stadionul olimpic din Olympia.

Pașii decisivi în renașterea Jocurilor Olimpice aparțin baronului Pierre de Coubertin. El prezintă la Sorbona, la Paris, la congresul din iunie 1894, propunerea sa cu privire la reluarea J.O. Și astfel, după o întrerupere de 15 secole, se hotărăște înființarea Comitetului Internațional Olimpic, la 23 iunie 1894, însărcinat cu dezvoltarea Mișcării olimpice. Cea dintâi misiune a fost organizarea primei ediții a J.O. moderne, din 1896, de la Atena. Ceea ce a marcat, practic, nașterea Olimpismului modern.

Astăzi, această supremă întrecere transmite, o dată cu flacăra olimpică, nobilul mesaj al păcii și armoniei pe tot cuprinsul lumii, armonie pe care o visase, cu milenii în urmă, Platon, vizionarul Greciei Antice. Din patru în patru ani, în alt oraș de pe harta lumii au loc J.O. Fiecare gazdă preia steagul olimpic pentru a-l păstra solemn și mândru în propriul oraș, până la ediția următoare. În acest timp, oamenii visează, construiesc, dovedind că civilizația continuă, peste care cel mai simplu steag și dătător de speranță din lume, steagul alb cu cercurile olimpice, sperăm, se va mai ridica în veacurile ce vin.

DOINA MOTJ - Director al Academiei Olimpice Române - filiala Timișoara -

[Editorial: Eroii uitati în arenă...](#)

Cu mai bine de două milenii în urmă Balcanii erau un imens focar de cultură ce învingea spiritual chiar și vechea Romă,

*În vreme ce Occidentul rătăcea periferic prin păduri
fosnind de magice superstitii...*

Cultura Greciei antice a înscris pe firmamentul spiritual al omenirii ideile matrice care stau la baza civilizației de acum, și nu în ultimă instanță acele valori etice care au arătat ce înseamnă echilibrul, dar mai ales să existe "oameni" în sensul celor afirmate de Meneandru: "Omul, ce splendoare dacă este cu adevărat un Om".

Azi, ruinele sunt ca niște profesori muti care ne spun numai ceea ce suntem în stare să spunem singuri, lăsându-ne libertatea să înțelegem că miracolul există și în noi...

În mijlocul stadionului din Olympia, sub un soare nemilos, am înțeles că o carte de istorie ne arată cum se transformă lumea, dar ea rămâne o memorie a gândirii.

De la imaginea desăvârșirii întruchipate de Discobolul lui Myron în avântul olimpismului și până la imaginea Pugilistului din Herculaneum - căruia i-a dispărut seninătatea spre a da la iveală trăsăturile omului dominat de biruință cu orice pret, nu-i decât o imagine a declinului. Niciodată o civilizație ajunsă la apogeu nu s-a gândit la un posibil declin. O lume îmbătată de glorie, cum a fost cea a Greciei clasice, extaziată în fața propriului spectacol, nu putea sesiza asfintitul sau o posibilă destrămare.

Cu siguranță, Olympia este unul dintre cele mai importante locuri din lume, cel puțin prin consecințe și nu poate fi ignorată de nimeni, după cum ramul de măslin nu e numai un însemn de noblete olimpică, ci și un îndemn la reconciliere, la rațiune și pace. Arheologii au smuls din beznă unul dintre cele mai importante locuri ale Greciei, fără de care lumea ar fi mult mai săracă. Olympia a cunoscut gloria un mileniu, apoi altă jumătate a zăcut în ruine, iar un alt mileniu s-a odihnit sub noroiul adus de râul Alpheios și ploile care au erodat Colina lui Cronos. De atunci și până la reeditarea modernă a Jocurilor Olimpice, Olympia se cufundă în uitarea oamenilor, dar rămâne trează pentru istorie.

Acum, flacăra aprinsă acolo unde a fost templul Herei adună suflarea pământească a sportului la Sydney, iar povestea Olimpiadei ne aminteste de vechile întreceri când toți participanții erau egali.

Acum, spiritul olimpic s-a modificat mult față de idealul antic, iar

deviza Baronului de Coubertin legată de participare a devenit desuetă în contextul comercial al noilor Olimpiade, când sportul a devenit o afacere ca oricare alta...

Dar, nu trebuie să uităm performanța sportivului, nu trebuie să uităm că există eroi în arenă, după cum nu putem uita spectacolul victoriei.

În epoca modernă, cele mai multe medalii olimpice (2019) au fost câștigate de sportivii americani, care au obținut și cele mai multe victorii (832). Într-un astfel de clasament poziția secundă este ocupată de Uniunea Sovietică, care între 1952-1988 a obținut 1010 medalii și 395 de titluri olimpice. Urmează Marea Britanie cu 610 medalii, dintre care 169 de aur, apoi Franța cu 560 de medalii și 175 de titluri olimpice, iar România se află pe locul 14, cu 239 de medalii și 63 de campioni olimpici.

În probele masculine cele mai multe medalii olimpice (15) le-a obținut gimnastul sovietic Nicolai Andrianov, de șapte ori campion olimpic, ca Boris Sahalin, dar acesta n-a obținut decât 13 medalii, la fel ca italianul Eduardo Mangiarotti. Cele mai multe titluri olimpice (10) le-a obținut americanul Ray Ewry, urmat de finlandezul Paavo Nurmi și americanii Mark Spitz și Carl Lewis cu câte nouă...

În sportul feminin cele mai multe medalii au fost câștigate de Larisa Latânina, care cu cele 9 titluri olimpice va fi greu de egalat. A doua ca număr de medalii este gimnasta cehă Ceavslaska (11), fiind urmată la egalitate cu 10 medalii de Agnes Keleti (Ungaria) și Polina Astaknova (URSS), după care o întâlnim pe Nadia cu 9 medalii și 5 titluri olimpice. Ce interesant! Toate acestea au fost gimnaste!

Azi, la Jocurile Olimpice asistă marii potentati ai lumii. Cândva, la Olympia asistau Platon și Aristotel, iar Simonides, Pindar, Pithagora, Myron, Fidias sau Praxiteles au immortalizat prin operă întrecerea. Atunci tribunele ovationau când se amestecau printre spectatori Herodot, Tucidide sau Temistocle...

Nu mi-a trecut amărăciunea că centenarul Jocurilor Olimpice (1896-1996) nu s-a petrecut în Grecia. Fiindcă istoria acestor jocuri se potrivește numai grecilor și chiar dacă oamenii o invidiază, este de înțeles. Fiindcă trăim într-o lume în care ne lipsește spiritul

onest al competitiei dintre învinsi si învingători...

RADU MUNTEANU

Baschetul s-a jucat pentru prima data acum 1700 de ani

In 1891, James Naismith, un instructor de educatie fizica, se gandea la noi cai si exercitii de educatie fizica pentru tineri. A prins niste cosuri de piersici de balcoanele din ambele capete a salii de gimnastica si i-a provocat pe elevii sai sa arunce mingea de fotbal in ele. Astfel s-a nascut baschetul modern.

Cercul metalic (inelul) a fost introdus in 1893 si imediat dupa aceea folosirea mingii de fotbal a fost inlocuita de prima minge de baschet. O minge moderna de baschet masoara 24 cm (9 1/2 inci) diametru si 75 pana la 76 cm (29 1/2 la 30 in) circumferinta, si cantareste aproape o jumatate de kilogram (20 pana la 22 oz). Cercul de metal portocaliu masoara 45,7 cm (18 in) in diametru. Mingea sintetica are o suprafata zgruntoasa, granulata.

O forma a baschetului se juca cu sute de ani inainte ca baschetul modern sa fie inventat. Punctajul era si el destul de diferit fata de cum se puncteaza astazi. In vremurile Mayasilor (300 - 900 DC), un jucator care inscria un cos putea cere dreptul de proprietate asupra oricarui spectator pe care putea sa il prinda.

Dimensiunile terenului acoperit de baschet sunt 15,2 pe 28,6 m (50 pe 94 ft) pentru baschet profesionist si colegii, 15,2 pe 25,6 m (50 pe 84 ft) pentru licee, si 12,8 pe 22,5 m (42 pe 74 ft) pentru juniori. Marcajele internationale pentru zonele de cos variaza.

Baschetul este cel mai popular sport cu spectatori in Filipine, nu si in SUA unde cei mai multi oameni participa la fotbal american, baseball sau meciurile de popice.